

FN-forbundet: FN-styrker til Ukraine

FN-forbundets udtalelse om konflikten i Ukraine - 26. april 2014

FN-forbundet ser med dybeste alvor og bekymring på udviklingen i Ukraine. Der er tale om den alvorligste konflikt i Europa i mange år med vidtrækkende følger for sikkerheden i Europa.

Krisen så ud til at finde en løsning ved aftalen af 21. februar 2014, men oppositionens overtagelse af magten i Kiev og den russisk-venlige magtovertagelse på Krim umiddelbart efter blev fulgt op af den russiske annektering af halvøen. Spændingen er siden steget både internationalt og internt i Ukraine og faren for en åben krig er nu til stede. Tillige har situationen skabt betydelig uro i andre europæiske lande med uløste territoriale konflikter og nationale mindretal.

Krisen har været behandlet i FN's sikkerhedsråd, hvor alene Ruslands anvendelse af vetoretten hindrede at verdenssamfundet kunne udtale en afstandtagen fra Ruslands territoriale overgreb mod Ukraine.

Med Geneve-aftalen af 17. april 2014 har Ukraines regering med støtte fra Rusland, EU og USA skabt en ny åbning for en fredelig løsning. Det må med tilfredshed konstateres, at OSCE vil blive inddraget i overvågningen af situationen. Imidlertid er denne aftale udfordret af yderligtgående gruppers provokationer, og krigstruslen er fortsat til stede. Derfor mener FN-forbundet også, at der er brug for at indsætte en upartisk og neutral FN-styrke i samarbejde med den aftalte OSCE-mission.

Den russiske føderation har ved annekteringen af Krim sat sig ud over folkeretten. Den russiske doktrin om retten til at intervenere til beskyttelse af russiske mindretal uden for Ruslands grænser er en alvorlig trussel mod fred og stabilitet i regionen. Samtidig har oppositionens bemægtigelse af magten i Kiev, med deltagelse af ekstreme højrepartier på centrale poster i regeringen og administration, gjort det vanskeligt for mange ukrainere i øst at se det som deres regering. At dette vækker bekymring i Rusland er forståeligt, men ikke et tilstrækkeligt retsgrundlag for direkte indgreb i et nabolands suveræne anliggender, i henhold til FN-pagten.

Den gensidige afhængighed mellem lande i Europa tilsiger et samarbejde, hvor konflikter løses ved ikke-voldelige midler. Men hvis krisen munder ud i en afbrydelse af væsentligt økonomisk og miljømæssigt samarbejde bliver vi alle tabere på langt sigt. Det gælder ikke mindst, når energiforsyning bliver brugt til politisk pression.

Ukraine er en selvstændig stat, anerkendt af FN og alle europæiske stater, inklusiv Rusland. Ukraine har ret til respekt for dets territoriale integritet. De politiske forhold i landet må bringes på plads under ordentlige internationalt overvågede forhold uden pres udefra. Rusland, EU og USA må bidrage til en løsning frem for at bruge kræfterne på gensidige trusler og sanktioner. En varig og stabil løsning på krisen forudsætter inklusion af alle berørte parter i Ukraine.

På lidt længere sigt haster det med at få en ny "Helsinki-aftale" for Europas sikkerhed på plads, som tager hensyn til alle landes sikkerhed og samtidig fastlægger procedurer for løsning af de "frosne" konflikter, der for øjeblikket truer stabiliteten i Europa. De organisatoriske rammer er til stede, men der mangler gensidig tillid og samarbejde mellem de væsentlige aktører.

FN-forbundet opfordrer de relevante internationale organer, herunder især FN og OSCE til at gøre deres yderste for at hindre, at konflikten eskalerer til fare for fred og sikkerhed i Europa. Ukraines suverænitet skal sikres, hvad der bl.a. indebærer, at den fremtidige status for Krim afgøres indenfor folkerettens rammer. Der er også behov for, at Ukraines hjælpes økonomisk på fode, og for at landet får bistand til at udvikle et demokratisk retssamfund med respekt for menneskerettigheder, ikke mindst rettigheder for nationale og religiøse mindretal. En fredelig og demokratisk afvikling af præsidentvalget den 25. maj er i den forbindelse et vigtigt skridt på vejen.